

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор з науково-навчальної роботи

Пантелеймонов А.В.

«__» _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань

0305 Економіка і підприємництво

напрямок
підготовки

6.030508 «Фінанси і кредит»

факультет

економічний

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою Радою економічного факультету

«22» червня 2018 року протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Пантелєєв В.П., кандидат економічних наук, доцент

Програму схвалено на засіданні кафедри фінансів та кредиту
протокол від «21» червня 2018 року № 14

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Глущенко В.В.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
економічного факультету

протокол від «21» червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____
(підпис)

Євтушенко В.А.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “БЮДЖЕТНА СИСТЕМА” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки першого рівня вищої освіти ОКР «бакалавр»
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»

спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит»

спеціалізації _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування спеціальних знань і практичних навичок з питань організації бюджетної системи та її функціонування в економіці України.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є теоретична і практична підготовка студентів з основ організації бюджетної системи держави, з'ясування ролі бюджетної системи в економічній перебудові суспільства на шляху розвитку правильної ринкової інфраструктури; визначення сукупності заходів щодо забезпечення використання бюджетних відносин як важелів економічної політики держави.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
Нормативна
Денна форма навчання
Рік підготовки – 4-й
Семестр – 8-й
Лекції – 24 год.
Практичні, семінарські – 12 год.
Самостійна робота – 84 год.

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

1) знати:

- об'єктивні передумови виникнення, суть, функції, характерні ознаки бюджетної системи держави;
- структуру бюджетної системи і принципи її побудови;
- суть, функціональні ланки, умови результативності, тактику і стратегію бюджетної політики;
- значення Бюджетного кодексу України, як законодавчої основи бюджетної системи;
- теоретичні основи організації, функціональні елементи, організаційну структуру бюджетної системи;
- сутність бюджетного контролю, його мету, принципи, види, форми та методи;
- основи функціонування податкової системи держави, її елементи і принципи організації;
- місце та роль бюджетної системи держави в системі державних фінансів, джерела формування бюджетного фонду і напрями використання;
- структуру бюджетної системи і принципи організації бюджетного устрою;

- основи організації місцевих бюджетів та роль міжбюджетних трансфертів в їх функціонуванні;
- причини виникнення, форми державного кредиту, види державного боргу і управління ним;
- сутність бюджетних видатків, їх форми, види і проблеми їх здійснення в Україні;
- організація етапів бюджетного процесу та здійснення єдиних процедур на кожному з них.

2) вмiти:

- чiтко обгрунтовувати понятiйно-термiнологiчний апарат дисциплiни «Бюджетна система»;
- застосовувати при прийняттi рiшень з бюджетних перетворень методи, важелi, стимули, санкцiї;
- використовувати у бюджетнiй практицi методи управлiння бюджетною системою, бюджетного планування, виконання бюджетiв, форми бюджетного контролю;
- знаходити оптимальнi бюджетнi рiшення, спрямованi на реалiзацiю комплексних цiльових завдань бюджетної практики;
- ефективно поєднувати форми i методи бюджетного планування на рiзних стадiях бюджетного процесу.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Загальна теорія функціонування бюджетної системи

ТЕМА 1. *Теоретичні основи бюджетної системи і бюджетного устрою*

Економічна природа і суть бюджету. Призначення і роль бюджету у перерозподільних відносинах у державі. Особливості функціонування бюджету у демократичному середовищі. Становлення і розвиток бюджетної системи України. Поняття бюджетної системи та бюджетного устрою, їх співвідношення. Роль і місце бюджетної системи у фінансовій системі держави. Основи бюджетного устрою: види бюджетів, принципи побудови бюджетної системи, розподіл доходів та витрат між ланками бюджетної системи. Правові й організаційні основи бюджетної системи. Поняття бюджетної класифікації України. Призначення бюджетного механізму, його структура. Роль бюджетного механізму у регулюванні економічних і соціальних процесів у державі. Бюджетна політика як важлива сфера діяльності держави. Завдання бюджетної політики та її напрями на сучасному етапі розвитку держави.

ТЕМА 2. *Система доходів і видатків бюджету*

Склад і характеристика доходів бюджетів. Податкова система та її роль у формуванні доходів бюджетів. Податкові та неподаткові надходження бюджетів. Доходи від операцій з капіталом та офіційні трансферти. Збори і надходження до державних цільових фондів. Видатки бюджетів у фінансовому забезпеченні потреб економічного і соціального розвитку. Склад і характеристика видатків бюджетів. Наукова класифікація видатків бюджетної системи, її ознаки. Процесуальна класифікація видатків бюджетної системи: функціональна, відомча, економічна. Принцип субсидіарності при розмежуванні видатків між бюджетами. Бюджетне фінансування. Система бюджетного фінансування: відомча та програмно-цільова. Форми бюджетного фінансування: кошторисне фінансування, державні інвестиції, бюджетні кредити, державні трансферти. Методи бюджетного фінансування.

ТЕМА 3. Державний бюджет України та місцеві бюджети

Призначення і роль Державного бюджету. Доходи та видатки Державного бюджету. Бюджетний дефіцит і методи його оптимізації. Бюджет розвитку Державного бюджету. Економічна сутність державного боргу. Управління державним боргом та його обслуговування. Боргове навантаження в Україні. Місцеві бюджети, їх призначення і роль у бюджетній системі. Доходи та видатки місцевих бюджетів. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Міжбюджетні відносини. Розподіл міжбюджетних трансфертів.

РОЗДІЛ 2. Практичне здійснення процедур бюджетного процесу

ТЕМА 1. Бюджетне планування і прогнозування

Організаційні основи бюджетного процесу. Порядок складання, розгляду і затвердження Державного бюджету. Порядок складання, розгляду і затвердження місцевих бюджетів. Зміст, принципи, завдання бюджетного планування. Програмно-цільове планування бюджету. Джерела формування загального та спеціального фондів бюджету. Показники, що використовуються для бюджетного планування. Методи, що використовуються в бюджетному плануванні. Бюджетне прогнозування, його основні методи.

ТЕМА 2. Видатки бюджетів на соціально-культурну сферу

Соціальні видатки бюджетів як відображення соціальної політики держави. Типи соціальної політики та їх вплив на обсяги бюджетного фінансування соціальних видатків. Система видатків на соціальний захист населення та її склад. Державна допомога сім'ям із дітьми. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям. Житлові субсидії населенню. Індексація грошових доходів населення. Пільги і допомога ветеранам, громадянам, що мають особливі заслуги перед державою, і громадянам похилого віку. Фінансове забезпечення соціально-культурних послуг. Кошторис доходів і витрат бюджетної установи. Позабюджетні кошти бюджетних установ. Основні напрями вдосконалення планування витрат бюджетних установ. Склад видатків на освіту. Видатки на загальноосвітні школи, школи-інтернати, дитячі дошкільні установи. Оперативно-сітьові показники діяльності шкіл, порядок їх визначення. Видатки на підготовку кадрів. Система заробітної плати вчителів та тарифікація педагогів. Штати та порядок планування фонду заробітної плати. Особливості кошторисного фінансування шкіл-інтернатів. Надання платних послуг державними навчальними закладами освіти. Видатки на науково-дослідні роботи. Планування видатків бюджетів на освіту. Видатки на заклади культури та мистецтва. Роль та призначення бюджету у фінансовому забезпеченні медицини. Фінансове забезпечення охорони здоров'я. Оперативно-сітьові показники медичних закладів. Штати та система заробітної плати медичних робітників. Планування видатків установ охорони здоров'я. Планування видатків бюджетів на охорону здоров'я. Видатки на фізичну культуру. Планування видатків бюджетів на фізичну культуру і спорт. Пенсійне забезпечення в Україні. Фінансування закладів і програм соціального забезпечення неповнолітніх і молоді. Видатки на утримання будинків-інтернатів для старих і інвалідів. Видатки, пов'язані з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи. Інші видатки на соціальне забезпечення. Планування видатків бюджетів на соціальний захист та соціальне забезпечення

ТЕМА 3. Видатки бюджетів на розвиток економіки

Необхідність і склад видатків на розвиток економіки. Фінансування промисловості та енергетики. Видатки на розвиток агропромислового комплексу. Фінансова підтримка малого підприємництва. Інші видатки бюджетів, пов'язані з економічною діяльністю.

ТЕМА 4. Видатки бюджетів на державне управління

соціально-культурну сферу												
Тема 3. Видатки бюджетів на розвиток економіки	4	2	2									
Тема 4. Видатки бюджетів на державне управління	2	2	-									
Тема 5. Видатки на міжнародну діяльність та інші видатки бюджетів	2	2	-									
Тема 6. Виконання бюджетів	2	2	-									
Тема 7. Здійснення процедур бюджетного контролю та аудиту, складання та затвердження звітів про виконання бюджетів	2	2	-									
Разом за розділом 2	22	14	8									
Усього годин	48	24	24									

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи бюджетної системи і бюджетного устрою	2
2	Система доходів та видатків бюджету	12
3	Державний бюджет України та місцеві бюджети	2
4	Бюджетне планування і прогнозування	2
5	Видатки бюджетів на соціально-культурну сферу	4
6	Видатки бюджетів на розвиток економіки	2
Разом		24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
1	Теоретичні основи бюджетної системи і бюджетного устрою		Опитування
2	Система доходів та видатків бюджету		Опитування
3	Державний бюджет України та місцеві бюджети		Опитування
4	Бюджетне планування і прогнозування		Опитування
5	Видатки бюджетів на соціально-культурну сферу		Опитування
6	Видатки бюджетів на розвиток економіки		Опитування
7	Видатки бюджетів на державне управління		Опитування
8	Видатки на міжнародну діяльність та інші видатки бюджетів		Опитування

9	Виконання бюджетів		Опитування
10	Здійснення процедур бюджетного контролю та аудиту, складання та затвердження звітів про виконання бюджетів		Опитування
	Разом		

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальним завданням для студентів при вивченні навчальної дисципліни «Бюджетна система» є підготовка завдань, які розширюють тему, та захист їх перед викладачем.

Темі рефератів

1. Бюджет — основний фінансовий план держави.
2. Бюджет як інструмент реалізації соціально-економічних програм.
3. Бюджетний дефіцит, його причини і наслідки, методи управління.
4. Бюджетні системи США та України (порівняльна характеристика).
5. Місцевий бюджет, його значення і роль у соціально-економічному розвитку території.
6. Місцеві бюджети в умовах самоуправління регіону.
7. Проблеми фінансового оздоровлення економіки та ліквідації бюджетного дефіциту.
8. Проблеми формування і використання бюджетних асигнувань у медичних установах.
9. Фінансування шкільної освіти в США та Україні.
10. Медичне страхування як один з методів фінансування медицини.
11. Проблеми фінансового забезпечення вищої освіти.
12. Планування і фінансування видатків на утримання дитячих дошкільних закладів.
13. Видатки бюджету на культурно-просвітницькі установи.
14. Фінансування фізичної культури і спорту.
15. Фінансування культури і мистецтва.
16. Планування і фінансування видатків на утримання шкіл-інтернатів.
17. Фінансування концертних організацій.
18. Проблеми обслуговування державного боргу.
19. Роль бюджету в фінансовому забезпеченні охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки.
20. Проблеми фінансування поповнення державних запасів і резервів.
21. Бюджетне фінансування житлового господарства.
22. Фінансування міжнародної діяльності держави.
23. Бюджетна система Японії.
24. Бюджетна система Великобританії.
25. Бюджетна система Франції.
26. Бюджетна система Німеччини.
27. Вплив бюджетної політики на інфляційний процес.
28. Проблеми зовнішнього державного боргу країн з перехідною економікою.
29. Роль бюджету держави в збалансованому розвитку національної економіки.
30. Державний кредит та його роль у формуванні фінансових ресурсів держави.
31. Бюджетна політика у галузі державних доходів.
32. Бюджетна політика у галузі державних видатків.
33. Бюджетні права органів державної влади і самоврядування.
34. Планування і фінансування видатків бюджету на національну оборону.
35. Фінансування органів митної служби.
36. Видатки бюджету на утримання органів внутрішніх справ та внутрішніх військ.
37. Фінансування органів прокуратури і суду.
38. Проблеми фінансування соціального захисту.

7. Методи навчання

- створення спільного знання зі студентами на підставі викладення основних теоретичних положень навчальної дисципліни;
- організація діяльності студентів під час навчання;
- планування та аналіз оцінювання знань, вмінь, навиків.
- метод візуалізації (використання мультимедійних засобів при викладанні навчальної дисципліни);
- метод верифікація (перевірка теоретичних положень на базі сучасних аналітичних даних) тощо.

8. Методи контролю

Методами контролю є: тестування; усне та письмове опитування; співбесіда; виконання комбінованих завдань; оцінка письмової відповіді на питання, контрольні роботи тощо.

Форми організації контролю знань:

Поточний контроль: усне опитування та письмовий контроль на семінарських заняттях, лекціях; тестування; письмові контрольні роботи з кожного розділу програми курсу; ректорська контрольна робота.

Підсумковий контроль – письмовий екзамен 8-й семестр.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота										Разом	Іспит	Сума
Розділ 1			Розділ 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	60	40	100
10	10	10	5	5	4	4	4	4	4			

T1, T2 ... T12 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендоване методичне забезпечення

Основна література

1. Конституція України від 28.06.2006 №254к/96-ВР зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
2. Бюджетний кодекс України від 21.06.2001 №2542-III зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI (набирає чинності з 01.01.2011) // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.

5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 №435-IV зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
7. Закон України «Про бюджетну систему України» від 05.12.1990 №512-XII (втратив чинність) // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
8. Закон України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» від 19.12.2006 №489-V зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
9. Закон України «Про Державний бюджет України на 2008 рік» від 28.12.2007 №107-VI зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
10. Закон України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» від 26.12.2008 №835-VI зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
11. Закон України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» від 27.04.2010 №2154-VI зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
12. Закон України «Про державну податкову службу в Україні» від 04.12.1990 №509-XII зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
13. Закон України «Про міжбюджетні відносини між районним бюджетом та бюджетами територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань» від 01.07.2004 №1953-IV зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
14. Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 №280/97-ВР зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
15. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 №586-XI зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
16. Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» 21.12.2000 №2181-111 зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
17. Закон України «Про систему оподаткування» від 25.06.1991 №1251-XII зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
18. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 08.09.2005 № 2850-IV зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
19. Наказ Державного казначейства України «Про затвердженні Порядку виконання Державного бюджету за доходами» від 19.12.2000 №131 // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
20. Наказ Державного казначейства України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання Державного та місцевих бюджетів» від 28.11.2000 №119 // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
21. Наказ Державного казначейства України «Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів» від 04.11.2002 №205 // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
22. Наказ Державного казначейства України «Про затвердження Порядку обслуговування Державного бюджету за видатками та операціями з надання та повернення кредитів, наданих за рахунок коштів Державного бюджету» від 25.04.2004 №89 // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
23. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію та її затвердження» від 27.12.2001 №604 // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
24. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державне казначейство України» від 21.12.2005 №1232 зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
25. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку перерахування дотації вирівнювання, додаткової дотації на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів та субвенцій з Державного бюджету місцевим бюджетам, коштів, що передаються до Державного бюджету з місцевих бюджетів, а також міжбюджетних трансфертів між місцевими

- бюджетами» від 11.04.2002 №490 зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
26. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки» від 16.01.2007 №34 зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
27. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок ініціювання, підготовки та реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями» від 26.11.2008 №1027 зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
28. Постанова Кабінету Міністрів України «Про схвалення Декларації цілей та завдань бюджету на 2008 рік (Бюджетної декларації)» від 01.03.2007 №316 зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
29. Постанова Кабінету Міністрів України «Про схвалення Декларації цілей та завдань бюджету на 2009 рік (Бюджетної декларації)» від 05.03.2008 №160 зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
30. Постанова Кабінету Міністрів України «Про схвалення Декларації цілей та завдань бюджету на 2010 рік (Бюджетної декларації)» від 25.02.2009 №151 зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
31. Постанова Кабінету Міністрів України «Про схвалення Декларації цілей та завдань бюджету на 2011 рік (Бюджетної декларації)» від 19.04.2010 №315 зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
32. Постанова Кабінету Міністрів України та Національного банку України «Про впровадження казначейської системи виконання Державного бюджету» від 14.01.1997 №13 зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
33. Постанова Кабінету Міністрів України та Національного банку України «Про касове виконання Державного бюджету України» від 03.04.1996 №401 зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
34. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції подальшого проведення пенсійної реформи» від 14.10.2009 №1224-р зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
35. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевих бюджетів» від 23.05.2007 №308-р зі змінами та доповненнями // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.
36. Указ Президента України «Про Державне казначейство України» від 27.04.1995 №335 // Правовий CD-довідник Ліга:Практик. – ІАЦ «Ліга», 2015.

Допоміжна література

1. Алексєєв І.В., Ярошевич Н.Б., Чушак-Голобородько А.М. Бюджетна система: Навчальний посібник. – К.: «Хай-Тек Прес», 2007. – 376с.
2. Артус М.М., Хижа Н.М. Бюджетна система України: Навч.посіб. – К.: Вид-во Європ.ун-ту, 2005. – 220с.
3. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: Вступ до фінансової науки / Передмова до наукового редагування В.М.Федосова. — К.: Либідь. — 2000. — 612с.
4. Буковинський С.А. До питання здійснення бюджетної політики в Україні // Фінанси України. – 2007. - №11. – С.3-30.
5. Буковинський С.А., Гриценко А.А., Кричевська Т.О. Середньострокова монетарна стратегія та проблеми її формування й реалізації в Україні // Фінанси України. – 2008. - № 6. – С.3-30.
6. Булгакова С.О. Казначейство зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2000. – 82с.
7. Бюджетна система. Вишкіл студії. Навчальний посібник / Юрій С.І., Бескид Й.М., Дем'янишин В.Г. та ін.; За ред. С.І. Юрія та Й.М. Бескида. – К.: Таксон, 2002. – 256с.

8. Бюджетна система: Навч.метод.посібник для самоств.вивч.дисц. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк, Г.Б. Коломоєць. – К.: КНЕУ, 2002. – 336с.
9. Бюджетна система: Навчальний посібник / Керів. авт. кол. і наук.ред. проф. Л.О. Омелянович. – Х.: ВД «ИНЖЕК», 2004. – 256с.
10. Бюджетний менеджмент. Практикум: Навч. посіб. / В. Федосов, С. Кондратюк, Л. Сафонова та ін.; За заг.ред. проф. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2005. – 420с.
11. Василик О.Д., Павлюк К.В. Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 544с.
12. Владимиров К.М. Бюджетна система: Навчальний посібник. / Владимиров К.М., Абсава Л.О., Владимірова Л.В., Мінза Т.К. – К.: Кондор, 2009. – 220с.
13. Державні фінанси в транзитивній економіці: Навчальний посібник / Карлін М.І., Горбач Л.М., Новосад Л.Я. та ін.. За заг.ред. д.е.н., проф.. Карліна М.І. – К.: Кондор, 2003. – 220с.
14. Державні фінанси. Навчальний посібник / За заг.ред. Базилевича В.Д. – К.: Атіка, 2002. – 368с.
15. Казначейська справа в Україні / За ред. Стовбчастого А.М. – Київ: „Видавничий дім „Комп’ютерпрес”, 2007. – 316с.
16. Карлін М.І. Бюджетна система України: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 428с. – (Вища освіта ХХІ століття).
17. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). – К.: НІОС, 2000. – 348с.
18. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України: Навч. посіб. — К.: Т-во «Знання», 1999. — 434с.
19. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): Навч.посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 312с.
20. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч.посіб. – К.: Знання-Прес, 2002. – 495с. – (Вища освіта ХХІ століття).
21. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2006. – 607с. - (Вища освіта ХХІ століття).
22. Сазонець І.Л., Гринько Т.В., Придатко Г.Ю. Управління місцевими фінансами: Навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 365с.
23. Старостенко Г.Г., Булгаков Ю.В. Бюджетна система: Навч.посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2006. – 240с.
24. Сунцова О.О. Місцеві фінанси: навч.посіб (для студ.вищ.навч.закл.)/ О.О. Сунцова. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 448с.
25. Фещенко Л.В., Проноза П.В., Кузьминчук Н.В. Бюджетна система України: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2008. – 440с. – Мова укр.
26. Чала Н.Д. Бюджетна система: навч.посіб. / Н.Д. Чала, Л.В. Лазоренко. – К.: Знання, 2015. – 223с.
27. Чугунов І.Я. Економічна сутність бюджетної системи як інструменту регулювання економічного розвитку. Ринкова трансформація економіки України: проблеми регулювання. – К.: НДЕІ, 2005. – 321с.
28. Юрій С.І., Бескид Й.М. Бюджетна система України. – К.: НІОС. – 2000. – 532с.
29. Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. Казначейська система: Підручник. - Тернопіль: Карт-бланш, 2002. — 590с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Адреси сайтів Інтернету

http://rada.kiev.ua	Верховна Рада України
http://www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
http://www.ukrstat.gov.ua	Державна служба статистики України

<http://www.minfin.gov.ua>
<http://sfs.gov.ua>
<http://www.treasury.gov.ua>

Міністерство фінансів України
Державна фіскальна служба України
Державна казначейська служба України

Рекомендоване методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Бюджетна система» містить:

- методичні матеріали до семінарських занять;
- методичні матеріали до самостійної роботи студентів;
- методичні матеріали до індивідуальних занять;
- критерії оцінки успішності студентів;
- матеріали для поточного (модульного контролю);
- творчі завдання для самостійної роботи;
- список екзаменаційних питань з курсу «Бюджетна система»;
- екзаменаційні білети.

ПРИКЛАДИ РОБІТ
ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

спеціальність: **6.030508 «Фінанси і кредит»**

факультет: **економічний**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА РОБОТА (підсумковий контроль), 8-й семестр

Екзаменаційна робота з даної дисципліни містить 40 варіантів формалізованих завдань рівнозначної складності, вирішення яких потребує уміння застосовувати інтегровані знання програмного матеріалу дисципліни «Бюджетна система».

Дані завдання охоплюють всі теми курсу «Бюджетна система» і відповідають програмним вимогам, мають професійне спрямування, потребують інтегрованого застосування знань, отриманих при вивченні даної дисципліни.

За складністю варіанти екзаменаційної роботи є рівнозначними.

Термін виконання – 90 хвилин, що відповідає вимогам, які висуваються до проведення екзаменаційних контрольних робіт.

Критерії оцінки виконання завдань екзаменаційної роботи

Оцінка виконання завдань екзаменаційної роботи з навчальної дисципліни «Бюджетна система» виставляється згідно з існуючим положенням за національною чотирьохбальною системою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» відповідно до набраних балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Підсумковий семестровий контроль при проведенні екзамену:

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Індивідуальне завдання		Разом	
Теми 1-3	Теми 4-10	10 балів		60	40
25 балів	25 балів				

Кожен екзаменаційний білет з навчальної дисципліни «Бюджетна система» складається з чотирьох завдань:

1 і 2 завдання. Дати розгорнуту і вичерпну відповідь на два теоретичних запитання;

3 завдання. 2 тестових завдання, в яких необхідно визначити і зафіксувати письмово правильними (П) чи неправильними (Н) є наведені твердження;

4 завдання. Вирішити надане завдання і зробити висновок з нього.

Максимальна кількість балів по кожному завданню становить:

1 завдання – 12 балів;

2 завдання – 12 балів;

3 завдання - 4 балів (сумарна оцінка правильності відповідей на 2 тести, кожен з яких максимально оцінюється в 2 бали);

4 завдання - 12 балів.

Загальна максимальна сума балів за виконання екзаменаційної роботи становить 40 балів.

Сумарна оцінка по письмовій екзаменаційній роботі виставляється наростаючим підсумком:

1. Окремо оцінюється кожен вид запропонованих завдань виходячи з приведеного вище критерію оцінки;

2. Оцінки (бали) по кожному виду завдань складаються і формують підсумкову оцінку екзаменаційної роботи.

При оцінюванні відповідей на завдання екзаменаційної роботи встановлені наступні критерії:

1 і 2 завдання. Два теоретичних питання, максимально оцінюються у 24 бали і вимагають максимальної повної і розгорнутої відповіді.

Найвищі бали 20-24. Від студента вимагається продемонструвати глибокі знання при розкритті питань, прослідкувати міжпредметні зв'язки, вміння мислити самостійно та формувати точку зору стосовно поставленого питання, демонструвати обізнаність з широкого кола наукових та науково-періодичних джерел.

Високі бали 15-19. Студент досить повно та вірно розкриває усі аспекти поставлених питань, проте здатності до самостійного наукового пошуку не демонструє, відсутня авторська позиція.

Середні бали 8-15. У відповіді існують суттєві прогалини, зроблено несуттєві помилки.

Низькі бали 0-7. Плагіат з підручників, грубі помилки. Не викладено суть завдань, відмова відповідати.

3 завдання. Тестові завдання. Сумарно максимально оцінюються в 4 бали.

Тестові завдання, в яких необхідно визначити і зафіксувати письмово правильними (П) чи неправильними (Н) є наведені твердження, а також коротко обґрунтувати свій вибір. Сумарно максимально оцінюються в 4 бали.

4 завдання. Сумарно максимально оцінюється в 12 балів.

Вирішити надане завдання і зробити висновок з нього. Потрібно вірно вирішити, правильно оформити шлях рішення завдання, отримати фінансовий результат, зробити обґрунтований висновок з точки зору навчальної дисципліни.

